

شیوه‌نامه برگزاری دوره‌های آموزش عمومی تدبّر در قرآن کریم؛ سال ۱۴۰۵

۱- مقدمه (بیان مسأله، مستندات و ضرورت‌ها)

یکی از مهم‌ترین اقدامات در جهت هدایت فضای قرآن آموزی کشور به سمت فهم و تدبّر در قرآن، آموزش همگانی آن در سطح کشور می‌باشد. از آنجا که توسعه و تعمیق این حرکت ارزشمند نیازمند طراحی محتوای آموزشی مدون و کارآمد می‌باشد، طرح «دوره‌های آموزش عمومی تدبّر در قرآن کریم»، در راستای نخستین مأموریت اساسی سازمان دارالقرآن الکریم در سند راهبردی این سازمان در افق ۵ ساله (۱۴۰۲-۱۴۰۶) که بر «آموزش همگانی معارف قرآن در تمامی سطوح عمومی، تخصصی و تربیت کادر متخصص با تأکید و تمرکز بر انس و فهم قرآن کریم و تدبّر در این کتاب شریف» تصریح دارد و مبتنی بر ضرورت انس متدبّرانه آحاد جامعه با مفاهیم سور قرآن کریم، در قالب تدبّر در برخی سور منتخب قرآن کریم و با رویکرد ارتقای دانش و مهارت تدبّر در قرآن طراحی و تدوین شده است.

۲- اهداف کلی

- ۱- ایجاد بستر و شرایط لازم جهت آشنایی حداکثری عموم جامعه با تدبّر در قرآن
- ۲- محوریت یافتن قرآن کریم در زندگی مخاطب و ایجاد انس مداوم متدبّرانه میان قرآن آموز و قرآن

۳- اهداف عملیاتی (کمی و کیفی)

انتظار می‌رود با برگزاری دوره‌های آموزش عمومی تدبّر در قرآن، مخاطبان ضمن آشنایی با مبادی و مبانی نظری تدبّر در قرآن، از رهگذر ارائه جذاب محتوای تدبّر در سور حزب مفصل قرآن کریم، شاهد گسترش گفتمان فهم و تدبّر در قرآن در میان آحاد جامعه باشیم.

۴- چکیده طرح

این طرح در طی ۴ دوره و در بستر برخی از سور حزب مفصل قرآن کریم (۶۹ سور پایانی قرآن کریم) و بر اساس منابع آموزشی چهار مؤسسه تخصصی تدبّر در قرآن شامل:

۱. «مؤسسه تدبّر در قرآن و سیره»
  ۲. «مؤسسه تدبّر در کلام وحی»
  ۳. «مجمع مدارس دانشجویی قرآن و عترت (علیهم السلام)»
  ۴. «مؤسسه گفتمان قرآن و ولایت» به شرح این شیوه‌نامه برگزار می‌شود.
- هر یک از دوره‌های چهارگانه این طرح طی ۳۲ ساعت آموزشی توسط تشکلهای قرآنی مردم نهاد (مؤسسات و خانه‌های قرآن) و با نظارت اداره امور قرآنی اداره کل تبلیغات اسلامی استان‌ها و دفاتر امور قرآنی شهرستان‌ها برگزار می‌شود.
- پس از برگزاری هر دوره آموزشی به شرکت‌کنندگانی که حد نصاب ارزیابی پایانی را کسب نموده‌اند، «گواهینامه عمومی تدبّر» به صورت الکترونیکی و از طریق «سامانه جامع مدیریت آموزش» به نشانی edu.telavat.ir اعطاء می‌گردد.

۵- ضوابط برگزاری

- ❖ مخاطبان دوره، عموم آقایان و بانوان (۱۸ سال به بالا) علاقه‌مند به فهم و تدبّر در قرآن می‌باشند.
  - ❖ می‌بایست ترتیبی اتخاذ گردد تا حداقل ۴۰٪ از حجم عملیات ابلاغی به آقایان اختصاص یابد.
  - ❖ اولویت شرکت در دوره‌ها با شرکت‌کنندگان در «کارگاه‌های نیم‌روزه و یک‌روزه آشنایی با تدبّر در قرآن» می‌باشد.
  - ❖ با عنایت به اهمیت تمرکز بر جذب قشر فرهیخته و نخبه دانشگاهی و حوزوی، مورد انتظار است اداره امور قرآنی استان تدابیر و تمهیدات لازم جهت جذب بیشتر این اقشار را در نظر گرفته و اعمال نماید.
  - ❖ تعداد مجاز شرکت‌کنندگان در هر دوره حداقل ۱۵ و حداکثر ۳۵ نفر است.
  - ❖ «منابع آموزشی»، «ساعات آموزشی»، «حدنصاب نمره پایانی» و «دوره‌های پیش‌نیاز» می‌بایست بر اساس جدول شماره ۱۲ -در انتهای همین شیوه‌نامه- باشد.
- **ملاحظه ۱:** در صورت شناسایی و جذب نوجوانان مستعد و علاقه‌مند، حضور مخاطبان بالاتر از ۱۵ سال در دوره‌های آموزش عمومی تدبّر در قرآن پس از هماهنگی با معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم بلامانع است.
- **ملاحظه ۲:** موضوع توجه به «اولویت گروه‌های هدف شرکت‌کننده در دوره‌ها از جهت نخبگانی» و همچنین «اختصاص حداقل ۴۰٪ از حجم عملیات ابلاغی به آقایان»، مورد تأکید است.

۶- نقش واحدها، دستگاه‌ها و نهادها

ردیف	عنوان	نقش
۱	معاونت آموزش و سنجش	راهبری و نظارت بر حسن اجرای طرح در ستاد
۲	اداره امور قرآنی استان	برنامه‌ریزی و راهبری و نظارت بر حسن اجرای طرح در استان
۳	تشکل‌های قرآنی مردم نهاد (مؤسسات و خانه‌های قرآن)	برگزاری دوره‌های آموزش عمومی تدبّر در قرآن
۴	مؤسسات تخصصی تدبّر در قرآن	«تأمین معلم» و «نظارت محتوایی بر کیفیت اجرای دوره‌ها»

ملاحظه ۳: با توجه به سابقه ۲۰ ساله مؤسسات تخصصی تدبّر در برگزاری دوره‌های مختلف در سطح کشور، استفاده از ظرفیت «مؤسسه تدبّر در قرآن و سیره» و «مؤسسه تدبّر در کلام وحی» جهت «تأمین معلم مناسب» و «نظارت محتوایی بر کیفیت اجرای دوره‌ها» مورد تأکید است.

۷- مراحل اجرایی و زمان بندی کلی

ردیف	مراحل اجرا	مسئول اجرا	زمان اجرا
۱	ابلاغ دستورالعمل اجرایی جدید به استان‌ها	معاونت آموزش و سنجش	شهریور ۱۴۰۵
۲	اطلاع‌رسانی و ثبت نام از افراد متقاضی	مؤسسات مجری	بعد از ابلاغ دستورالعمل
۳	انتخاب و دعوت از مدرس دوره (از میان فهرست معلمان یا مدرسان مورد تأیید سازمان و با هم‌فکری و مشارکت مؤسسات تخصصی تدبّر)	مؤسسات مجری	قبل از شروع هر دوره
۴	ثبت اطلاعات دوره شامل اسامی شرکت‌کنندگان، نام مدرس، زمان و مکان کلاس در سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir	مؤسسات مجری	قبل از شروع هر دوره
۵	تأیید دوره در سامانه جامع مدیریت آموزش و صدور شناسه	اداره امور قرآنی استان	قبل از شروع هر دوره
۶	برگزاری جلسات دوره به صورت مستمر (با تناوب زمانی مشخص و قابل قبول)	مؤسسات مجری	در طول دوره
۷	برگزاری آزمون‌های پایانی	مؤسسات مجری	پایان هر دوره
۸	ثبت نمرات آزمون پایانی در سامانه جامع مدیریت آموزش	معلمان و مدرسان	پایان هر دوره
۹	ارسال نمرات از طریق سامانه جامع مدیریت آموزش به شهرستان، استان و ستاد مرکزی جهت تأیید و صدور «گواهی‌نامه پایان دوره»	مؤسسات مجری	پایان هر دوره
۱۰	تأیید نمرات دوره در سامانه جهت صدور «گواهی‌نامه پایان دوره»	اداره امور قرآنی استان و معاونت آموزش و سنجش	پایان هر دوره
۱۱	صدور «گواهی‌نامه پایان دوره» به صورت برخط از طریق سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir	سامانه جامع مدیریت آموزش	پایان هر دوره
۱۲	نظارت و ارزیابی بر حسن اجرای دوره و آزمون پایانی	اداره امور قرآنی استان و سازمان دارالقرآن الکریم	در طول برگزاری دوره
۱۳	تهیه و ارسال گزارش به معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن	اداره امور قرآنی استان	پایان هر فصل

۸- شاخص‌های اجرای برنامه

- ۱- شاخص‌های اجرای برنامه اعم از چگونگی ثبت نام، نحوه انتخاب معلمان دوره و همچنین نحوه تهیه و ارائه گزارش و صحت‌سنجی آن، بر اساس طرح تفصیلی خواهد بود.
- ۲- ملاک سازمان در ارزیابی اجرای برنامه، گزارش‌های ثبت شده در سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir و گزارش ارسالی از اداره امور قرآنی هر استان خواهد بود.

۹- ملاحظات اجرایی (نکات مهم، مقررات عمومی و ضوابط خاص)

- توجه به نکات اجرایی دوره که در قالب طرح های تفصیلی آمده، ضروری می‌باشد. اهم این موارد در زیر اشاره می‌گردد:
- ۱- مخاطبان دوره، عموم آقایان و بانوان (۱۸ سال به بالا) علاقه‌مند به فهم و تدبّر در قرآن می‌باشند.
  - ❖ **تذکر:** اولویت شرکت در دوره‌ها با شرکت‌کنندگان در «کارگاه‌های نیم‌روزه و یک‌روزه آشنایی با تدبّر در قرآن» می‌باشد.
  - ۲- ضروریست به‌منظور جذب مخاطبان ویژه اقدامات مؤثری از سوی اداره امور قرآنی اعمال گردد؛ از جمله:
    - تعامل با حوزه های علمیه و مراکز تبلیغی حوزوی در سطح استان
    - تعامل با مراکز دانشگاهی بویژه رشته‌های علوم قرآنی
    - تعامل با دانشگاه فرهنگیان و ادارات کل آموزش و پرورش استان
    - تعامل با ائمه جمعه و جماعات استان
  - ۳- رعایت پیش‌نیازهای دوره و شرایط عمومی و اختصاصی شرکت‌کنندگان منطبق با مفاد مندرج در طرح‌نامه تفصیلی مورد تأکید است.
  - ۴- انتخاب معلم دوره از میان معلمان و مدرسان مورد تأیید مندرج در سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir متناسب با شرایط برگزاری دوره و سطح شرکت‌کنندگان.
  - ۵- هماهنگی با مدرس پیرامون زمان تشکیل دوره و محاسبه و پرداخت حق‌الزحمه وی -مطابق آیین‌نامه حق‌الزحمه فعالیت‌های قرآنی سازمان در سال ۱۴۰۴- مورد تأکید است.
  - ۶- ثبت اطلاعات قرآن‌آموزان، (در صورت داشتن نمره قبولی پیش‌نیاز)، در قالب کلاس‌های حداقل ۱۵ و حداکثر ۳۵ نفره و اخذ شناسه دوره توسط مؤسسه مجری از طریق سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir ضروری است.
  - ۷- رعایت ساعات، منابع و بودجه‌بندی آموزشی دوره بر اساس اطلاعات مندرج در طرح تفصیلی ضروری است.
  - ۸- پیش‌بینی و تأمین تجهیزات، امکانات و وسایل مورد نیاز آموزشی از جمله: تخته سفید، تجهیزات پخش فیلم و اسلایدهای آموزشی و سندلی‌های کلاسی مناسب و راحت ضروری است.
  - ۹- اصل و قاعده در برگزاری دوره‌ها، جلسات حضوری است. اما در صورتی که امکان برگزاری دوره حضوری فراهم نبود، با تشخیص اداره امور قرآنی استان و تأیید معاونت آموزش سازمان دارالقرآن الکریم با رعایت شرایط و ضوابط مذکور در طرح تفصیلی، برگزاری مجازی دوره بلامانع است.
  - ۱۰- تهیه گزارش تصویری و مستندسازی آنها جهت انعکاس در گزارش تفصیلی پایانی لازم و حائز اهمیت است.
  - ۱۱- ثبت نمرات آزمون پایانی هر درس توسط مدرس آن درس در سامانه جامع مدیریت آموزش ضروری است.
  - ۱۲- اطلاع‌رسانی به شرکت‌کنندگان جهت شرکت در نظرسنجی برخط(آنلاین) در قالب فرم پرس‌لاین به نشانی survey.porsline.ir/s/zbWaYWs تأکید می‌شود.
  - ۱۳- مؤسسه برگزارکننده می‌بایست در قالب پیام کوتاه (SMS)، کد دوره تعریف شده در سامانه جامع مدیریت آموزش و لینک نظرسنجی را برای تمامی شرکت‌گذاشتگان در دوره ارسال نماید.
  - ۱۴- دریافت «گواهی‌نامه پایان دوره» به صورت سیستمی بوده و مشروط به ثبت صحیح و به موقع اطلاعات، توسط فراگیر از سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir قابل دریافت خواهد بود.

۱۰- نحوه هزینه‌کرد و نرخ‌نامه

- «حجم عملیات» و «هزینه واحد» بر اساس موارد زیر می‌باشد:
۱. بر اساس تفاهم‌نامه‌های ابلاغی سازمان دارالقرآن الکریم در سال ۱۴۰۵ (و یا دوره‌های خودگردان)
  ۲. مطابق با آیین‌نامه محاسبه و پرداخت هزینه‌کرد فعالیت‌های قرآنی سال ۱۴۰۵ و جدول نحوه هزینه‌کرد مبتنی بر آیین‌نامه مذکور
- تذکر:** برگزاری دوره‌های آموزش عمومی تدبّر بیش از سقف برنامه ابلاغی و به صورت «خودگردان» بلامانع است.

۱۱- نحوه ارائه گزارش عملکرد

عناوین اطلاعات مورد نیاز	فهرست اطلاعات شرکت‌کنندگان بر اساس فرم اکسل نمونه سامانه جامع مدیریت آموزش edu.telavat.ir
عناوین مستندات و ضمایم مورد نیاز	گزارش تصویری، لیست شماره‌هایی که جهت شرکت در نظرسنجی برای ایشان پیامک ارسال شده است.
قالب ارائه گزارش	ارائه گزارش در قالب فایل اکسل «فرم تجمیعی میزان تحقق برنامه‌های آموزشی در سال ۱۴۰۵»

۱۲- عناوین و سرفصل‌های آموزشی دوره‌های آموزشی عمومی تدبّر در قرآن

ردیف	عنوان دوره	دروس پیش‌نیاز	منابع آموزشی	ساعت و ارزش آموزشی	حدنصاب نمره قبولی (حضور)	حدنصاب نمره قبولی (مجازی)
۱	تدبّر در قرآن کریم (دوره اول)	ندارد	یکی از چهار منبع زیر: ۱. درسنامه تدبّر در قرآن جزء ۲۸ و ۲۹ - نویسنده: استاد الهی‌زاده ۲. تدبّر در قرآن کریم جلد ۶ - نویسنده: استاد صبحی ۳. مقدمات تدبّر در قرآن (جلد اول از روش‌های تدبّر در قرآن) نویسنده: استاد اخوت ۴. فیلم‌های آموزشی تدبّر سوره‌های «حدید» تا «تحریم» در سامانه آموزشی مؤسسه گفتمان قرآن و ولایت	۳۲	۱۲	۱۴
۲	تدبّر در قرآن کریم (دوره دوم)	دوره اول	یکی از چهار منبع زیر: ۱. درسنامه تدبّر در قرآن جزء ۲۸ و ۲۹ - نویسنده: استاد الهی‌زاده ۲. تدبّر در قرآن کریم جلد ۵ - نویسنده: استاد صبحی ۳. روش‌های تفکر در قرآن (جلد دوم از روش‌های تدبّر در قرآن) نویسنده: استاد اخوت ۴. فیلم‌های آموزشی تدبّر سوره‌های «ملک» تا «انسان» در سامانه آموزشی مؤسسه گفتمان قرآن و ولایت	۳۲	۱۲	۱۴
۳	تدبّر در قرآن کریم (دوره سوم)	دوره اول و دوم	یکی از سه منبع زیر: ۱. درسنامه تدبّر در قرآن جزء ۳۰ - نویسنده: استاد الهی‌زاده ۲. تدبّر در قرآن کریم جلد ۴ - نویسنده: استاد صبحی ۳. تدبّر کلمه‌ای (جلد سوم از روش‌های تدبّر در قرآن) - نویسنده: استاد اخوت	۳۲	۱۲	۱۴
۴	تدبّر در قرآن کریم (دوره چهارم)	دوره اول تا سوم	یکی از سه منبع زیر: ۱. درسنامه تدبّر در قرآن جزء ۳۰ - نویسنده: استاد الهی‌زاده ۲. تدبّر در قرآن کریم جلد ۳ - نویسنده: استاد صبحی ۳. روش‌های تدبّر سوره‌ای قرآن (جلد چهارم از روش‌های تدبّر در قرآن) - نویسنده: استاد اخوت	۳۲	۱۲	۱۴